

	<h1>ADAVANE!</h1> <p>Oficala organo dil Ido-Societo Hispana</p>	
---	---	---

Marto - Aprilo 2004 - idosocietohispana@yahogroups.com - numero 2

Frontispico: Tintin e Milou.

Adavane!

Numero 2. Marto - Aprilo 2004. Adavane! esas oficiala organo dil Ido-Societo Hispana (Claveles 6, E-24400 Ponferrada, Hispania. idosocietohispana@yahoogroups.com). Editita en Hispania. Redakteri: La Direktanta Komitato dil I.S.H. Gratuita exempler.

Kunlaborez

Kunlaborez sendante artikli en Ido, od en la Hispana pri Idala temi, al elk-adreso: idosocietohispana@yahoogroups.com. Adavane! havos irgakaze la yuro publikigar la sendit artikli o ne publikigar oli. Adavane! esas gratuita revuo, do Adavane! nulakaze pagos por artikli o verki sendita por publikigo, nam irgu ya aceptas sendar oli gratuite. Anke la redakteri multe prizus vua kritiki e sugestii.

Idala ret-pagini da Hispaniani

<http://es.geocities.com/kanaria1973>
<http://es.geocities.com/krayono>
<http://es.geocities.com/lamashino>
<http://usuarios.lycos.es/novajeti>

da Adrián Pastrana, ISH-ano.
 da Fernando Tejón, ISH-ano.
 da José Miguel López, ISH-ano.
 da Antonio Padilla.

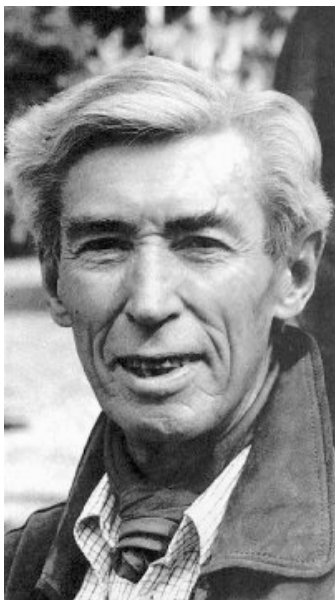
Kontenajo di la numero 2

Frontispico: Tintin e Milou.....	pagino 1
Adavane.....	pagino 2
Kunlaborez.....	pagino 2
Idala ret-pagini da Hispaniani.....	pagino 2
Kontenajo di la numero 2.....	pagino 2
Kartuno.....	pagino 2
Hergé, la "patro" di Tintin.....	pagino 3
La biomaso, neta energio.....	pagino 6
Kelka vorti pri la abako.....	pagino 8
Gramatiko.....	pagino 9
La ludeyo.....	pagino 11
Literaturo.....	pagino 12
Adio!.....	pagino 14

Kartuno

Hergé, la "patro" di Tintin.

Hergé esas la pseudonomo di Georges Remi, la famoza desegnisto, qua naskis en Ettebeek, Bruxelles, ye la 22-esma di mayo 1905. L'unesma foyo kande Remi desegnis historieto il evis 7 yari. Belgia esabis invadata da la Germanani e la mikra Georges developis, en la marjini di sua skolala kayero, la aventuri di puero qua tre enoyabas a l'invadanti.

La "boy-scout" Georges desegnas la "boy-scout" Totor.

Evante 16 yari, en 1921, Georges membrigis en le "Boy-Scouts" ed agreable surprizesis pro la spirito dil organizuro, kun qua il facis sua unesma voyaji a Hispania, Austria, Suisia ed Italia.

Anke esis interne la "scout-mondo" ube il publikigeskis sua historieti. Evante 19 yari, la revuo "Le Boy-Scout Belgue" inkluzis unesmafoye la historieti di Totor, "boy-scout yuno", kreita da nova desegnisto qua signatis kom Hergé.

La kartuno-persono sucesis inter la lekteri di la revuo e Remi tale povis krear sua unesma serio di historieti: "Totor, chefo di la Burdoni", kartuno quan la experti qualifikis quale la klara precedento di Tintin.

Yaro ante lore, Hergé finabis sua meza studado atingante, kelkete pose, ofico en la departmento di suskriptaji dil jurnalno "Le Vingtième Siècle", quan kunpozis a sua kunlaboro en la "boy-scout" - revuo til 1930.

Dum, la direktisto di "Le Vingtième Siècle", la sacerdote Norbert Wallez (amiko di Mussolini), konvertis lu en la "yuno por omno" dil entraprezo, ma il animis lu por lektar e por informar su plene pri lua laboro. Lore, Hergé okupesis di la kompozado, la desegnuri, la portreti, la etiketi, la decori e la projekti inter altra multa funkcioni en la jurnalno, til ke Wallez, en 1928, komisis lu realigar infantala e yunala suplemento dil jurnalno, quan nomis "Le Petit Vingtième".

Komence, Hergé ilustris la skribita teksti da la sportala redaktisto dil jurnalno, ma il quik decidis lansar sua propa serio. Tale, same kam Totor e reflektante sua frustrita pasiono pro la jurnalno, kreis en 1929, la kartuno-persono Tintin e ilua neseparebla hundo Milou.

L'unesma albumo editita esis "Tintin e la sovietani" (1929) kun forta kontrekomunistala karaktero e, un yaro pose, publikigesis "Tintin en la Kongolando" kun kontenajo sat multe favorema pri rasismo e kolonialismo, olqua Hergé korektigis en posa versiono. La triesma e lasta libro di Tintin quan Hergé publikigis en "Le Petit Vingtième" esis "Tintin en Ameriko".

En 1930, il kreis du nova kartuno-personi por la suplemento Quique e Flupi.

Du tre grava renkontri: Germaine y Tchang

La resteso di Hergé en "Le Vingtième Siècle" esis tre profitifa por lu, ne nur en lo laborala, ma anke en lo personala, ja ke esis ibe ube il konocis sua futura spozino, Germaine Kieckiens, qua laboris kom sekretario en la jurnalno. Li mariajis en 1932. Du yari pose, Editerio Casterman, publikigeskis la albumi di Tintin, qui aparas reguloze til 1940.

Inter la publikigo di "La sigari dil Faraono" e "La Blua Lotuso" eventis decidigiva renkontro por Hergé. La desegnisto konocis studento di la Universitato di Lovaina nomosata Tchang Tchong-Jen. La yuno konocigis a Remi la lora chiniana kulturo, historio e realeso, shokante ad il tante ke inkluzis a sua amiko en la libro "La Blua Lotuso" sub la desegneti di Tchang, l'amikego chiniana di Tintin.

La leciono pri Chinia quan Tchang Tchong docis ad ilu, provokis 180 gradala jiro en sua laboro. De lore, Hergé restis longa periodi informante su plene pri la loki ube eventis la historii di sua kartuno-personi, kreante pose tre detaloza medii qui adportis granda richeso a l' aventuri dil jurnalista yuno.

En 1936, pro demando dil franca jurnalno "Coeurs Vaillants" Hergé kreis nova serio di historietti titulizata "L'aventuri di Jo, Zette e Jocko".

Remi trovesis, lore, en sua maxim bona momento. Ulte la kartuni, il facis frontispici por libri o revui asumante la projekti di reklamala kampanio ma pro la Duesma Mondo-Milito omno chanjis komplete.

La Germana invado ne afektis lu.

En 1940, Belgia esis riinvadita da la Germana armeo. Hitler desaparigis la jurnalno "Le Vingtième Siècle" ed olua suplemento "Le Petit Vingtième", ma Hergé esis un ek la poka jurnalisti qui ne restis senofico, ja ke, quik esis engajita kom chefo-redaktisto dil yunala suplemento "Soir Jeunesse" dil jurnalno "Le Soir".

Ma sua historietti di Tintin ya esis afektata da la milito. Pro la restrikti de papero, l'albumi reduktis sua pagini, ma, stranje, nun li imprimesas kolore e l'ancieni esas kolorizata por adaptar su al nova formato.

Hergé sufris l'efekti di la milito kande ca jus finis. En 1944, kande Belgia esis liberigata, la precipua militala chefi di la federita landi vinkonta la milito, imperis ke omna jurnalisti qui kunlaborabus en la redaktado di irga jurnalno dum la nazi*-ala okupado devas esar livata de sua laboro, nedependante de sua personala politika tendenco.

Camaniere, Georges Remi, malgre laborar en infantala revuo, esis konsiderata suspektinda pri nazi*-kunlaborado.

Du yari pose, la desegnisto povis ripublikigar l'aventuri di sua maxim famoza kartuno-persono, kande en 1946, aparis en la kioski la Belgiana jurnalno "Tintin". En 1950, la desegnisto kreis "Études Hergé" kune dekeduo de kunlaboristi, inter qui esis Bob de Moor, Baudouin van den Braden, Jaques Martin ed Alice Davos.

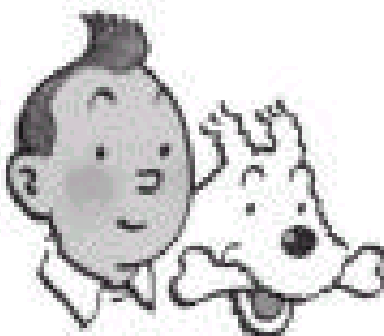
Ma, en la lasta yari di la deko de 1950 til 1960, Hergé eniris en periodo de personala perturbi qui vinkis koncentresante en sua laboro por "Tintin en la Tibet" quan publikigesis en 1960, la sama yaro kande la jurnalista yuno aparis unesmafoye en cinemo-filmo, ca esis "La misterio dil Ora Toisono*".

Planeto nomosata Hergé.

En 1972, Hergé recevis la premio dil unesma Kartuno-Kongreso en New York, ricevante tale da la Amerikana desegnisti, l'unesma de nombroza premii quin homajis sua verkaro. Kande il evis 75 yari, en 1982, la Astronomiala Belgiana Societo decidis nomizar per la nomo Hergé planeteto inter Marso e Jupitero.

Un yaro pose, la kreado di la lasta aventuro di Tintin: "La Alfa Arto" interruptesis pro la morto di sua autoro. Hergé lasabis necesa indikaji por ke sua kunlaboristi finos olu ma fine ol editesis quale il lasabis olu.

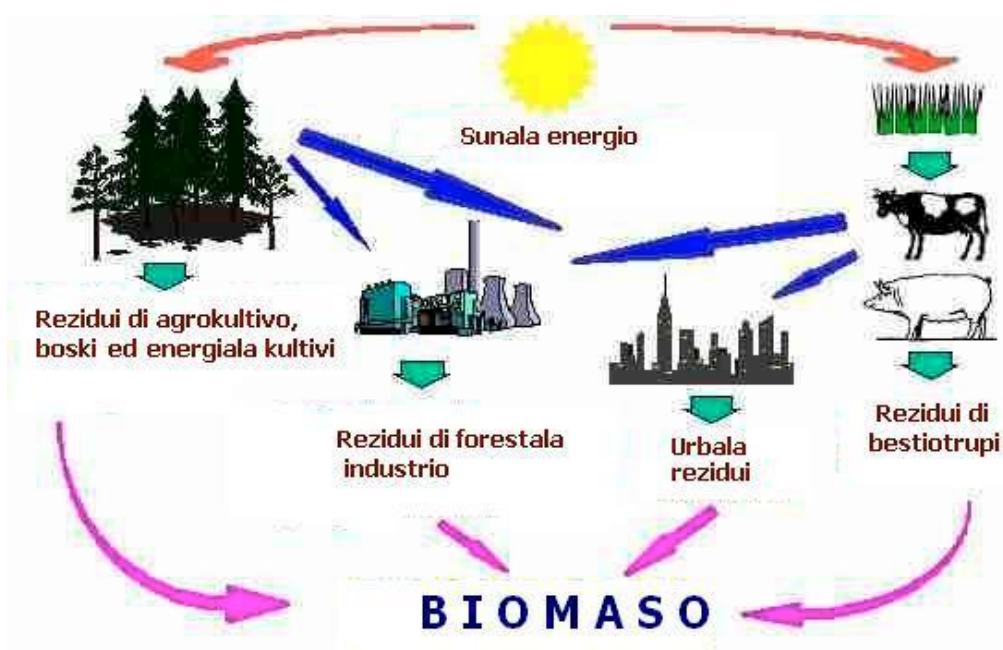
Da Adrián Pastrana, I.S.H.-ano.

La biomaso, neta energio.

La biomaso esas la maxim anciena kombusteblo konocata da la homaro. Depos tre olima epoko, ni uzis olu kom ligno por varmigar ni, ma hodie, fortuneze ni savas ke la biomaso povas uzesar en maniero plu eficienta. Per olu, ni povas krear elektrala energio, mantenar kalefaktili e produktar altra kombustebli rivaesanta kun la fosila energio-formi.

Teknikale, biomaso-transformeyo konvertas la energio kontenata en la vivo-enti aden energio-formo plu manipulebla ed utila por la homo. Ca konvorto produktas per la kombusto di la biomaso. La unika rezudio esas mikra quanto de CO₂, la sama CO₂ uzita da la vivo-enti por lua metabolio. Do la precipua avantaĵo di la biomaso esas lua neteso e lua konstanta rinovigebleso.

Aktuale, la biomaso reprezentas cirkum 10% di la produkturo energiala mondala, ma en ula landi la biomaso ja atingas 20% di lua produkturo. On kalkulas ke se la kombusto-proceso plubonigas, future on povos satisfacar cirkum 70% di la necesesi energiala mondala.

On povas konsiderar biomaso kelka organika materio genitanta da la naturo. La biomaso maxim abundebla esas la vejetala restaji, do ne astonas ke la vejetala biomaso esas la preferata biomasa por transformesar en la elektro-fabrikerio funcionanta aktuale. Exemple, la elektro-fabrikerio di Cartagena (Hispania) nutresas unike per cereali.

Altra exemplo on trovas en Segovia (Hispania). Ibe existas biomasa elektro-fabrikerio specaligita en produktar varma aquo e kalefaktar mikra vilajo habitata da 1.000 personi. Ca elektro-fabrikerio alimentesas per pino-kortico precipue, materiario tre abundanta en ta loko. Olua bona efikemeso permissis eliminar la anciena elektro-fabrikerio olqua nutresis per petrolajo e do plubonigar la qualeso di la aero. Pluse, la elektrala fakturo reduktesis ye 10%.

La precipua desavantajo di ca energio-formo esas ke la vejetala biomaso mustas brular en formo de mikra fragmenti. Do, kande la biomaso arivas aden la elektro-fabrikerio, mustas esar fragmentigata quale mikra spliti mezuranta 3 od 4 centimetri. Do la cereali e granda pinboski esas splendida biomaso-origino nam oli produktas mikra rezidui qui kontenas plu multa energio.

La elektrala energion on povas obtenar de biomasa per kombusto-proceso analoga kam la proceso ja uzata en tradicionala kaloralo elektro-fabrikerio. La biomasa fragmentesas e pose, brulesas en la kaldiero por varmigar aquo. Ca aquo divenas aquo-vaporo qua movas turbino, produktanta stabila elektro. Ca proceso reziduifas mikra kontaminanta gasajo e solida substanco qua povas transformesar en fertiligili.

Kustumale, un kilogramo de biomaso povas produktar cirkum 3.500 kilokalorii, kontre un kilogramo de gazolino qua produktas admaxime 10.000 kilokalorii. Teorie, ni bezonas la triopla biomaso kam gazolino por obtenar la sama energio ma, vere, la kombusto-proceso di la biomaso nur profitas cirkum 30% de la totala energio kontenanta.

Tamen, por rezolvar ca problemo, posibla solvo konsistas preprocesar la biomasa, qua sikigesus en apta maniero por ke la kombusto esez plu efikanta. La maxim granda parto dil energio perdesas en formo di kaloro, do esas tre utila instalar sistemo por rekuperar ca perdita kaloro. En laboratorio-experimenti on povis profitar til 95% de la totala energio. Aktuale, ca sistemi esas rivalesebla kun la petrolala sistemi.

Anke existas altra manieri por ekstraktar la energio de la biomaso plu efikanta kam la sistemi fundamentizata en la kombusto. Kande la biomaso submisesas a intensa kaloro sen oxo, olu deskompozetas vice brular, ed on obtenas gaso di qua kombusto produktas kun multa energio qua povas uzesar analoge kam la naturala gaso, exemple por movar elektrala generatoro. Simila gaso anke povas obtenezar de la humida biomaso. Ca biomaso venas de aquo kun organika materio produktita kom rezidui en ula industrii. Cakaze, mikro-organismi deskompozetas la biomaso e produktas la biogaso.

Certe, la biomaso esas bona kandidato por substitucar la petrolo.

Da Antonio Padilla, membro di la Ido-forumo IdoEspanyol.

Kelka vorti pri la abako.

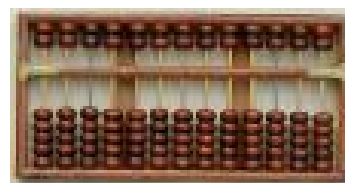
Abako esas simple kalkulilo. Per abako onu povas facile facar omna matematikala operaci plu multe rapide kam uzante la kustumala maniero, to esas, per krayono e papero. Surprizante por ula personi, anke onu povas facar per abako multa operaci plu rapide kam uzante la moderna elektronik-kalkulili. Pluse pro la Abako-uzado onu ri-uzas la kelke atrofiita mento, pro la ecesiva uzo de la moderna kalkulili por facar simpla operaci. Lamentinde la profesori vidas omnadie ke multa kindi uzas la moderna kalkulili por la kalkulo de tro simpla operaci, exemple "dek e du plus non esas duadek e un" o "nonople dek e du esas cent e ok". Komprenende esas plu simpla uzar simple fingro por presar adsur kalkulilo-klavi kam uzar la neuroni.

Per la uzado de abako la kalkulanto mustas solvar mentale la simpla operaci, la "adiciono-tabelo" e la multipliko-tabelo", vere to esas utila por vekigar la dormita cerebro e ri-vivigar la neuroni. Do la anciena abako esas vera trezoro por la cerebro.

En la anciena Grekia ja on uzis primitiva abaki, olqua esis simple plana surfaco sur qua onu pudrizas tenua sablo-strato. Adsur ca strato onu skribis simboli per fingro o per ligno-vergeto. Pose on uzis petra od ligna abaki ("abakion" en la Greka ed "abacus" en la Latina), qui esis plana surfaci adsur qua onu movabis rondea petreti, "calculus" en la Latina linguo, adsur kaneli grabita en la ligno od en la marmoro.

Aktuale onu uzas tri klasi de abaki: la abako China (Suanpano*), la abako Japona (Sorobano*) e la abako Rusa (Chotio*). Le tri esas rektangulala ligno-framo olqua kontenas insertita interne plura vergeti kun perforita buli o konti, do movebla.

La Suanpano* havas interne ligno-stangeto olqua partigas la vergeti ye supra parto, qua kontenas du konti, e ye infra parto, qua kontenas kin konti. La China abako Suanpano* uzesas en Chinia ed en vicina landi adminime de plu kam mil yari.

La Japona abako, o Sorobano*, esas plubonigita versiono de la China abako. Hodie on uzas moderna versiono kun un supra konto e quar infra konti glitigebla. Olu esas, segun mea

opiniono, la maxim efikiva abako. Me, ed anke mea sep yari evanta filiino, uzas kustumale autentika japona Sorobani* por simpla kalkuli, til nun elu simple por adicionar e me ipsa por adicionar, sustracionar, multiplikar e dividir nombri.

Fine, la Rusa abako, la Chotio*, kontenas dek konti ye singla vergeto. Cakaze la vergeti esas horizontala. En kelka Chotii* la du centrala buli di singla vergeto kolorizitesas ye diferanta maniero, por faciligar la uzado.

Tradukita da Fernando Tejón de la libreto "Manual de uso del Soroban" anke da Fernando Tejón, I.S.H.-ano, e Sorobanero*.

Gramatiko

Puntizado. Komplete gramatiko detaloza, Apendico 8-ma.

Punto (.) uzesas por separar la *frazi*, t. e. expresuri di integra e komplete pensi tote nedependanta. Bona precepto di stilo esas ta, quan Sro PEUS recevis de ula sua maestro: *Uzez multa punti*, t. e. facez kurta frazi. En matematiko, la punto uzesas :
 1e en longa nombri por separar la mili, ex. : 9.365.724 plu klara kam 9365724;
 2e en algebro lu havas la sama signifiko kam X.

Mayuskuli. Okazione la punto, on devas regulizar l'uzo di la mayuskuli. On uzas komencal litero mayuskula :

1e por la propra nomi, inkluzante en ici la nomi di landi, monti, fluvii, riveri, la nomi di populi, societi od institucuri, qui nature kontenas la religii e lia praktikanti. On lasas al derivaji di ta nomi la mayuskulo di la radiko. Ex. : *la Franco, la Franci, la Franca (linguo); la Kristanismo (de Kristo), la Kristani; Alpala, Alpano (de Alpi)*. Co evitas la dicerno a qua obligas ula lingui pri la kazo en qua on konservas la mayuskulo od on remplasigas lu per minuskulo.

2e por l'unesma vorto di singla frazo, e konseque, pos omna punto.

3e pro politeso, en ula kazi, en tituli. Ex. : *Sioro Profesoro. En la nomo dil Rejo.*

Komo (,) uzesas por separar la *propozicioni* qui kompozas frazo. Pos la relativa pronomi, on adoptas la franca uzo di la komo (D. 1062) : On distingas du uzi tre diversa di la relativa pronomi, qui konstitucas preske du diversa senci. La frazo : « Me ne amas la infanti, qui facas bruiso » povas havar du senci :

1e Me ne amas ti de la infanti, qui facas bruiso;

2e Me ne amas la infanti, pro ke li (konacate e generale) facas bruiso.

En l'unesma kazo, la relativo esas *determinanta* : il *determinas* la speco de infanti, quin me ne amas. En la duesma ol esas *qualifikanta* od *expalikanta* : ol qualifikas generale omna infanti. On uzas la komo (*avan qua*) en la duesma kazo, ne en l'unesma. En matematiko, en la nombri decimala, la *integri* seperesas de la *decimali* per *komo* (ne per punto, qua havas altra uzo.

Punto-komo (;) uzesas por separar propozicioni o frazi gramatikale nedependanta, ma ligita per la senco.

Bi-punto (:) uzesas por anunciar expliko : ol dikas, ke la sequanta frazo explikas la preiranta. Ol anuncas anke citajo, ma lore sequesas da *cito-hoketi*.

Puntaro (...) indikas interrupto di la frazo, sive da altra parolanto, sive da la parolanto ipsa, qua haltas por retenar o chanjar l'expreso di sua penso.

Parentezi () uzesas por inkluzar frazo, propoziciono o vorto, qua esas aparta, e devas separese de la cetera texto. To esas generale remarko laterala, quan on insertas, e qua interruptas la rekta ordino di la penso. De to konsequas konsilo : on ne trouzez la parentezo, pro ke ol riskas trublar la kompreno. Pro ke la parentezi esas esence destinata ad *inkluzar*, on darfes nultempe uzar una sen l'altra, quale on facas ofte kun la nombri. Vice « 1) », on devas skribar, o « (1) », o simple « 1e » o 1-e (abreviuro di *unesme*).

Kramponi [] ed *Embracili* { } uzesas, en matematiko, kom parentezi di duesma o triesma grado, ex. : {...[...(...)]...}. En la « prozo », on povas uzar la *kramponi* en simila kazo, o kom aparta parentezi. On uzas l'*embracilo* (unika) por korespondigar un lineo (unlatere) a plura linei (altralatere), tale :

La *pinto* devas turnesar ad l'unika lineo, e la *branchi* (la konkaveso) ad la plura linei (e ne inverse!) Ni konsilas uzar minim ofte l'*embracilo*, pro ke ol komplikas e desfaciligas la kompostado. Ol esas utila nur en sinoptikala tabeli. Ol povas uzesar anke horizontale, ex. en geneologikal arbori .

Streketo (-) esas ortografiala signo, e funcionas kom ligilo. Ol unionas la parti di vorto kompozita. Ol indikas anke la seko di vorto de un lineo ad altra, pri qua ni quik parolas.

Seko di la Vorti. On admisas kompleta libereso en la seko di la vorti de lineo a lineo, ecepte ke singla parto devas kontenar vokalo, e ke la digrami of diftongi devas ne dividersar. Ex. on darfes sekar tale la vorto *mustar* : *mu-star*, *mus-tar*, o *must-ar*. Ma *neutro*, *mashino* sekesas *neutro*, *ma-shino*, e ne *ne-utro*, *mas-hino*.

Streko (—), plu longa kam *streketo*, esas, tote kontree, *separilo*, e la maxim grava. Ol indikas, sive chanjo di parolanto (t. e. separas la dici, respondi, di diversa parolanti), sive chanjo di temo. Ol seperas do multe plu kam la punto. Ma en la lasta kazo esas preferinda uzar la *alineo*, qua indikas plu klare ta separo; ol havas l'avantajo insertar en la texto « blankaji », vakuaji, qui repozas la okulo e furnisas ad ol halto-punto.

Cito-hoketi («»). La cito-hoketi indikas ed inkluzas la paroli o vorti, quin on citas. Li devas turnar sua konkaveso ad interne, t. e. ad la texto inkluzata, same kam la parentezi. Omna altra uzado esas mala, pro ke ol esas konfuziganta.

Noto-referi. Por indikar la noti (ped-noti), nula moyeno esas tam simpla e komoda kam la *numeri* : nam li esas la maxim bona e klara signo, e li esas en senlimita provizuro.

Klamo-punto (!) uzesas pos klamo o frazo klamanta o klamata. Kelka populi uzas ol pos omna voko od interpelo, mem pos *Sioro* en komenco di letri, unvorte, pos omna vokativo. Ico esas forsan exajero, nam kande on parolas od ulu, on ne klamas «Sioro!»

Question-punto (?) uzesas pos frazo *direte* questionanta, ne pos subordinala propoziciono questionanta, Ex. : « Qua venas? », ma : « Me questionas, qua venas. »

Apostrofo (') uzesas por indikar eliziono.

Generala remarko. — On devas ne mis-evaluar l'importo di la puntizado, e desprizar la koncernanta reguli kom superflua o minucioza. La puntizado esas necesa por la klareso, do por la perfekta e sekura interkomprenado; ol havas signifikio por la pronuncado. La punto reprezentas halto pasable granda; la bi-punto e la punto-komo, halto min granda; la komo, halto plu mikra, ma sentebla. Egardar ta signi e facar la korespondanta pauzi, esas l'unesma regulo di la diciono, e la maxim importanta.

Texto ekstraktita de la libro "Kompleta Gramatiko detaloza di la linguo internaciona Ido" da L. de Beaufront.

La Iudeyo

1- Ula literi mixita.

Voluntez serchar la nomi di dek e du animala trovebla en irga farmo di Europana lando.

Exemplo: a1-a6: KAVALO.

*	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
a	K	A	V	A	L	O	E	F	O	B
b	F	O	S	O	W	Y	C	H	K	A
c	B	H	L	N	D	Q	O	A	R	L
d	I	S	O	O	O	N	T	N	O	E
e	U	U	M	P	M	O	U	O	P	N
f	Z	M	B	A	D	B	S	H	X	O
g	J	E	R	N	C	U	O	L	O	B
h	S	N	I	T	M	Y	E	V	M	L
i	X	D	K	U	K	F	E	O	O	U
j	T	R	O	G	L	O	D	I	T	A

2- La spar-buxo misterioza.

Multa yari ante nun evoza viro introduktis plura ora moneti en klozita spar-buxo tra la streta truo e pose ilu donacis la spar-buxo kun la moneti a

sua filiulo. De ta dio, singlamatine la filio introduktis cent ora moneti en la spar-buxo. Maxim regretinde anke singladie nokte ruzoza furtisto extraktis la duimo ek la moneti. To eventis tale dum multa yari.

Uladie la ja evoza mastro de la spar-buxo, ante introduktar itere cent moneti, apertis la padloko di la spar-buxo per klefo.

Quanta moneti esis en la buxo? Pro quo?

3- La du imaji.

Voluntez serchar ok diferaji inter ca du imaji ekstraktita de puerala revueto.

4- La rekompenco.

Ka rekompenco simple por ludar? Yes, mikra rekompenco. Sendez en la linguo internaciona Ido la korekta solvuri di la tante defacila problemi propozita en ca pagino "Ula literi mixita", "La spar-buxo misterioza" e "La du imaji" a la elk-adreso di la Ido-Societo Hispana (videz ol en la pagino 2). Onu lotrios mikra donacajo inter qui sendos la korekta solvuri.

Da Fernando Tejón, I.S.H.-ano.

Literaturo

1 - La avaro e la oro-lingoto. Fablo da Esopo.

Olim viro avara vendis sua maxim valoroza posedaji por komprar lingoto de oro. La avaro, timante ke ulu dezirus furtor la tam valoroza kam pezoza oro-lingoto, en obskura nokto ilu enterigis la brilanta lingoto apud petra muro proxima de sua domo.

Singladie la avaro vizitis la loko ube esis enterigita sua flava trezoro por deskovrar joyoze ke nulu furtabis la valoroza metalo. Desfortunoze ruzoza vicino obserbabis la stranja omnadiala vizito de la viro de sua domo til la muro. Ca vicino rapide supozis ke la viro supozeble ulon celis an la muro. En la nokto, pos vidar ke la avaro esis en sua domo, la kurioza vicino iris til la loko diale vizitita dal altro. Per spado facile desenterigis la celita lingoto. Ilua surprizata vizajo lumizis da la Lun-lumo olqua reflektesis sur la flava surfaco di la metalo.

Ye la matino di la sequanta dio, la avaro itere livis sua domo por vizitar la trezoro-loko, ma aye! nur ibe trovis vakua truo en la sulo ed abandonita spado!

La vicini qui esis en la cirkumaji, rapide iris til la ploranta e krianta viro.

- Quon eventis? -dicis un ek li.

La avaro respondis:

- Ulu furtis mea valoroza trezoro, olquan me antee enterigis proxim ca muro. Videz la vakua truo!

Vicino questionis:

- Quon vu pensabis facar kun la trezoro? Ka vu pensabis vendar olu por obtenar pekunio ed pose komprar vari bezonata da vu?

No, no, no! -respondis la ankore jemanta avaro- me nulakaze intencis vendar mea oro-lingoto, me simple dezirabas savar ke olu esabas celita sub la tereno, simple to.

Lore la vicino dicis:

- Cakaze yen la maxim facila solvo por ke vu atingos itere la feliceso. Koram ni parenterigez la fera-spado en la truo, ed agante camaniere vu havos metala-trezoro celita olqua esos tam utila por vu kam vua oro-lingoto furtita!

Etikala konkluzo:

La maxim valoroza objekto esas sempre la maxim utila.

Tradukita nevortope da Fernando Tejón, I.S.H.-ano.

2 - Kin Haiku de Northport, da Jack Kerouak

L'auto Jack Kerouac (Lowell, Massachusetts, 1922 - St. Petersburg, Florida, 1969) esas nomo emblema di la literaturo di la yarcento XX. Ilua romano plu konocata, *On the Road* (*Adsur la voyo*, 1957), esis la "biblo" di la "Generaciono Beat" (e posi) en Usa, anke influinta la verki da la yuna autori Europana. La poemi da Kerouac, mine populara e skribita majoritate sub la formo di la *Haiku* Japona, montras sentiveso preske orientala utiliganta omnadiala e simpla vortaro.

KIN HAIKU DE NORTHPORT

La filiulo preparas la valizi
silence dum ke la
matro dormas

*

Nokto di printempo
la silenco
dil steli

*

En la prato ca nokto, rara
luno naskita del foleso
Dormo de somero-nokto

*

La musho, sola
quale me
en ica domo vakua

*

L'altra homo, sola
quale me
en ica universo vakua

Tradukita da Josep Carles Laínez.

3 - Poemo

ME RENKONTRIS TU...

Me renkontris tu somere
Lejera qual elfo, bela qual rozguto
tu dansis sur la prati.
Ni vagis kune tra boski e birko foresti.
Tu donis a me de tua yuneso
e tua boko suflis ke tu men amis.

Me renkontris tu autune.
Esis nebuli sur la prati
ed esis la tempo di pluvo.
Ni disputadis, e tu dicis
ke ni mustis separar.
Tua voco esis harda,
tua okuli indiferenta.
Tu iris - me esis sola.

Me renkontris tu vintre
en la granda urbo.
Tu me ne vidis
nam tua regardi esis nur por lu.
Ma la varmeges' en mea sango,
l'ardoroza palpitado dil kordio
naracis por me la fablo dil somero.

Da sioro Axel Rylander,

respektata Sueda Idisto qua mortis en julio 1996.

Adio!

La redakteri gratitudas totkordie la verki sendita dal afabla kunlaboranti. Anke la redakteri laboros por ke la triesma numero di Adavane! esez lektinda da vi, kara lekteri. Til la triesma numero olqua aparos ye la monato mayo!

La redakteri.